

Sid 1 (16)

2026-01-27

Dnr: 0023/26

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

Hemställan om utökade möjligheter till personuppgifts- behandling och sekretess

Innehåll

1.	Sammanfattning	3
2.	Författningsförslag	5
2.1	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2025:31) om viss personuppgiftsbehandling vid Brottsförebyggande rådet.....	6
2.3	Förslag till förordning om ändring i förordning (2016:1201) med instruktion för Brottsförebyggande rådet.....	7
3.	Skälen för hemställan	8
3.1	Center mot våldsbejakande extremisms stödteamsverksamhet	8
3.2	Olika former av behovsanpassat stöd.....	9
3.3	Verksamheten förändras över tid	9
3.4	Det finns ett behov av ytterligare reglering.....	9
3.5	Det behövs därför ett utökat sekretesskydd	11
3.6	Det behövs också en särskild reglering om personuppgiftsbehandling	12
3.7	Myndighetens instruktion behöver förtydligas	12
4.	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	13
5.	Konsekvenser	13
6.	Författningskommentar	15
6.1	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	15
6.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2025:31) om viss personuppgiftsbehandling vid Brottsförebyggande rådet.....	16
6.3	Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2016:1201) med instruktion för Brottsförebyggande rådet	16

1. Sammanfattning

Vid Brottsförebyggande rådet (Brå) finns ett nationellt centrum mot våldsbejakande extremism (CVE). Från och med den 1 mars 2025 ansvarar CVE bland annat för att ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden där det finns en oro för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack. För att kunna utföra denna uppgift har lagen (2025:31) om viss personuppgiftsbehandling vid Brottsförebyggande rådet och en ny bestämmelse om sekretess till skydd för enskilda i 40 kap. 7 f § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, införts.

Utöver ovanstående uppgift ansvarar CVE även bland annat för att ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism. Vid genomförandet av den uppgiften tillämpas de generellt tillämpliga dataskyddsreglerna samt sekretessbestämmelsen i 21 kap. 1 § OSL. Den uppgiften har alltså inte medfört någon särskild lagändring.

Ovanstående uppgifter utförs av samma enhet inom CVE genom ett mobilt stödteam. Det mobila stödteamet erbjuder såväl strategiskt som operativt stöd. Det strategiska stödet består bl.a. av utbildningar och workshops. Det operativa stödet lämnas i s.k. individärenden och innefattar bl.a. stöd i hur samtal kan föras med den individ som är föremål för oro, hjälp med att identifiera risk- och skyddsfaktorer samt deltagande i samverkansmöten med olika aktörer gällande en viss individ.

Idag avser stödteamets arbete främst operativt stöd. Merparten av ärendena gäller således en viss person.

En svårighet vid utförandet av dessa uppgifter är att företeelserna ”skolattack” och ”våldsbejakande extremism” inte alltid går att särskilja, om de ens bör särskiljas. Personer som begår skolattacker kan vara inspirerade eller motiverade av våldsbejakande ideologier. Oaktat detta uppvisar dåden – skolattacker och våldsbejakande extremism – ofta likheter i form av riskfaktorer hos individen samt hur en attack planeras, motiveras och genomförs. Vidare kan individen ändra sig under tidens gång, från att till exempel avse rikta sitt våld mot en skola till att rikta våldet mot annan plats. I ett förebyggande skede kan det därför vara oerhört svårt, om ens möjligt, att förutsäga hur våldet riskerar att ta sig uttryck. En kategorisering av enhetens ärenden blir därmed godtycklig.

Arbetsuppgifterna i fråga försvåras även av nu gällande regelverk. Som framgår ovan tar lagen om viss personuppgiftsbehandling vid Brottsförebyggande rådet och bestämmelsen i 40 kap. 7 f § OSL endast sikte på ärenden som gäller oro för att en eller flera ska genomföra en skolattack. Om ett individärende inte rör oro för en skolattack utan istället förebyggande av våldsbejakande extremism finns för närvarande varken särskild personuppgiftsreglering eller fullgott sekretesskydd.

För att på ett ändamålsenligt, enhetligt och effektivt sätt utföra bägge dessa uppgifterna behöver CVE kunna hantera uppgifter som kan vara mycket integritetskänsliga.

Nuvarande reglering innebär en risk för att personuppgifter kan komma att behandlas på ett felaktigt sätt och att skyddsvärda uppgifter som CVE får del av saknar sekretesskydd hos myndigheten. Bristande möjligheter att behandla personuppgifter och att skydda den information som lämnas till CVE påverkar även formen och kvaliteten på det stöd som kan erbjudas. Det påverkar även verksamhetens möjligheter att samla kunskap och erfarenheter över tid. Vidare riskerar nu befintlig reglering få till följd att de aktörer som har ett behov av stöd inte kontakter CVE eller inte delar viktig och relevant information på grund av osäkerhet kring uppgifternas skydd hos Brå. Ytterst kan CVE:s arbetsuppgift – att ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism – komma att urholkas om den inte kan genomföras på avsett sätt.

Mot bakgrund av ovanstående hemställer Brå om ändring i offentlighets- och sekretesslagen och lagen om viss personuppgiftsbehandling vid Brottsförebyggande rådet.

För att förtydliga att CVE ska arbeta med operativt stöd oavsett om det avser våldsbejakande extremism eller oro för skolattacker samt att CVE lämnar strategiskt stöd när det avser skolattacker hemställer Brå även att myndighetens instruktion ändras.

Ändringarna föreslås träda ikraft så fort som möjligt, dock senast den 1 januari 2027.

2. Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 40 kap. 7 f § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 kap.

7 f §¹

Sekretess gäller i verksamhet hos Brottsförebyggande rådet som avser uppgifterna att

1. vara kontaktpunkt för myndigheter och andra beslutsorgan som inom ramen för sina respektive uppdrag fördelar offentliga medel eller på annat sätt granskar offentligt finansierade verksamheter, och

2. ge råd och annat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar en oro för skolattacker.

Sekretess gäller i verksamhet hos Brottsförebyggande rådet som avser uppgifterna att

1. vara kontaktpunkt för myndigheter och andra beslutsorgan som inom ramen för sina respektive uppdrag fördelar offentliga medel eller på annat sätt granskar offentligt finansierade verksamheter, och

2. ge råd och annat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar en oro för våldsbejakande extremism eller skolattacker.

Sekretessen enligt första stycket gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2025:32.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2025:31) om viss personuppgiftsbehandling vid Brottsförebyggande rådet

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2005:31) om viss personuppgiftsbehandling vid Brottsförebyggande rådet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter vid Brottsförebyggande rådet när myndigheten

1. utför uppgiften att vara kontaktpunkt för myndigheter och andra beslutsorgan som inom ramen för sina respektive myndighetsuppdrag fördelar offentliga medel eller på annat sätt granskar offentligt finansierade verksamheter, och

2. ger behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden i vilka det finns en oro för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack.

Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter vid Brottsförebyggande rådet när myndigheten

1. utför uppgiften att vara kontaktpunkt för myndigheter och andra beslutsorgan som inom ramen för sina respektive myndighetsuppdrag fördelar offentliga medel eller på annat sätt granskar offentligt finansierade verksamheter, och

2. ger behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden i vilka det finns en oro för *våldsbejakande extremism* eller att en eller flera personer ska genomföra en skolattack.

Lagen gäller endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller kommer att ingå i ett register.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

² Senaste lydelse 2025:31.

2.3 Förslag till förordning om ändring i förordning (2016:1201) med instruktion för Brottsförebyggande rådet

Härigenom föreskrivs att 7 b § förordningen (2016:1201) med instruktion för Brottsförebyggande rådet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 b §³

Det nationella centrumet mot våldsbejakande extremism ska ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden i vilka det finns en oro för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack.

Det nationella centrumet mot våldsbejakande extremism ska ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden i vilka det finns en oro för *våldsbejakande extremism eller för* att en eller flera personer ska genomföra en skolattack. *Behovsanpassat stöd ska även ges till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av skolattacker.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2027.

³ Senaste lydelse 2024:701.

3. Skälen för hemställan

3.1 Center mot våldsbejakande extremisms stödteamsverksamhet

Vid Brå finns ett nationellt centrum mot våldsbejakande extremism. Från och med den 1 mars 2025 ansvarar CVE, i samarbete med myndigheten i övrigt, för två nya uppgifter. Den första uppgiften är att vara kontaktpunkt för myndigheter och andra beslutsorgan som fördelar offentliga medel eller på annat sätt granskar offentligt finansierade verksamheter. Den andra uppgiften är att ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden där det finns en oro för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack. För att kunna utföra dessa uppgifter har bland annat lagen om viss personuppgiftsbehandling vid Brottsförebyggande rådet och en ny bestämmelse om sekretess till skydd för enskilda i 40 kap. 7 f § OSL införts.

Av 7 a § förordningen med instruktion för Brottsförebyggande rådet framgår att CVE ska, från i huvudsak kriminalpolitiska utgångspunkter, stärka och utveckla det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism. Detta ska ske genom att främja utvecklingen av förebyggande arbete på nationell, regional och lokal nivå, verka för en högre grad av samordning och effektivitet i det förebyggande arbetet, ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism samt samla och sprida kunskap om förebyggande av våldsbejakande extremism baserad på forskning och beprövad erfarenhet samt verka för en kunskapsbaserad praktik.

Vidare framgår att CVE ska ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden i vilka det finns en oro för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack (se 7 b § samma förordning).

Sedan den 1 januari 2025 består CVE av en avdelning på Brå med tre enheter under sig. En av dessa enheter är enheten för samordning och operativt stöd. Den enheten arbetar dels med att samordna det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism, dels med att erbjuda handledning och behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som hanterar frågor om våldsbejakande extremism eller ärenden i vilka det finns en oro för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack. Arbetet med att erbjuda handledning och behovsanpassat stöd till olika aktörer görs inom ramen för CVE:s mobila stödteam (nedan stödteamet). Stödteamet inrättades 2018 och består för närvarande av fyra medarbetare, med erfarenheter från olika samhällssektorer.

De ärenden och frågor som stödteamet hanterar kommer framför allt in via CVE:s stödtelefon och ett fåtal fall via e-post. Stödtelefonen är bemannad under vardagar. I vissa fall kan stöd lämnas direkt vid ett första telefonsamtal medan det i andra fall kan vara mer omfattande och komplexa ärenden eller frågor att hantera vilket innebär att stödteamet behöver ge stöd över en längre tid.

Den som ringer in har möjlighet att vara anonym och i vissa fall är inringaren nöjd med den rådgivning de får i ett första samtal över telefon. När behoven är mer omfattande och stöd önskas till exempelvis en hel personalgrupp på en skola eller om det finns behov av stöd i samverkan med andra aktörer, erbjuder stödteamet att komma ut och hjälpa till på plats. Ett ärende kan då exempelvis innebära att stödteamet sitter med på ett samverkansmöte med representanter från Polismyndigheten, socialtjänst och skola, eller att stöd erbjuds till respektive verksamhet utifrån de behov som de har. Detta stöd kan ges vid ett eller flera tillfällen och fortgå över tid.

3.2 Olika former av behovsanpassat stöd

Det stöd som stödteamet erbjuder är både strategiskt och operativt och baseras på kunskap, erfarenhet och beprövad praktik. Det strategiska stödet kan bestå av kunskapshöjande insatser, såsom utbildningar, workshops och rundabordssamtal, som anpassas efter behov. CVE anordnar även konferenser som dels handlar om förebyggande av våldsbejakande extremism, dels förebyggande av skolattacker. Det operativa stödet, vilket lämnas i så kallade individärenden, kan bestå av att ge stöd till yrkesverksamma i hur samtal kan föras med den individ som är föremål för oro, hur samtal kan föras med kollegor eller andra personer runtomkring individen och att hjälpa till att identifiera risk- och skyddsfaktorer. Stödet kan även innebära att främja intern samverkan inom aktuell organisation, samt att hjälpa till med att knyta kontakt med relevanta externa samverkanspartners i det enskilda fallet och delta i samverkansmöten med olika aktörer gällande en viss individ.

Uppräkningen i det stöd som kan ges är inte uttömmande utan anpassas utifrån det enskilda fallet. I samband med inrättandet av stödteamet gavs och efterfrågades i huvudsak strategiskt stöd. Över tid har dock stödteamets arbete förändrats och stödet har övergått till att till övervägande del vara operativt. Merparten av de ärenden som stödteamet idag hanterar rör sig om så kallade individärenden, det vill säga ärenden gällande en viss person.

3.3 Verksamheten förändras över tid

När stödteamet inrättades handlade frågorna som kom in i princip uteslutande om förebyggande av våldsbejakande extremism, men sedan ett par år tillbaka handlar frågorna ofta om oro för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack. Många gånger är det emellertid inte tydligt vad oron handlar om. Fenomenen våldsbejakande extremism och skolattacker är inte två av varandra uteslutande kategorier utan har flera likheter. Forskningen pekar på en rad överlappningar (se sidorna 22–23 i CVE:s publikation Metodstöd för att stärka skolans förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och skolattacker - Kunskapsöversikt och samtalsstöd).

Personer som begår skolattacker kan vara, men behöver inte vara, inspirerade eller motiverade av våldsbejakande ideologier, samtidigt som dåden – både skolattacker och terrordåd begångna av ensamagerande – inte sällan motiveras av både personliga och samhällspolitiska orsaker. Riskfaktorer, kulturella manus, typen av våld och uppvisade beteenden är ofta likartade oavsett om det finns ideologi närvarande eller inte. På ett förebyggande stadium kan det därför vara oerhört svårt att förutsäga hur våldet riskerar att ta sig uttryck, och därmed hur stödteamets ärenden bör kategoriseras. Exempelvis kan ett ärende inledningsvis handla om oro för våldsbejakande extremism för att sedan utvecklas till att handla om oro för en skolattack. Det finns även exempel där skolan är orolig för en skolattack, medan individen yttrar hot riktat mot sin familj, samtidigt som polisen ser tecken på ideologisk radikaliserings.

Under 2025 har CVE medverkat i 214 ärenden, med tyngdpunkt på operativa ärenden. Stödteamet bedömer att 122 ärenden har rört oro för skolattack. Övriga ärenden har inte kunnat kopplas specifikt till oro för att en eller flera personer ska begå en skolattack, men i flera fall är det svårt att kategorisera.

Efter skolattacken i Örebro i februari 2025 ökade antalet ärenden till stödtelefonen. Från att ha rört sig om ett snitt på cirka tre samtal i veckan kom under en period cirka tio samtal in i veckan. Det är ännu många aktörer som inte känner till att stöd finns att få från CVE. I takt med att fler får kännedom om att de kan vända sig till CVE förväntas efterfrågan fortsätta öka.

3.4 Det finns ett behov av ytterligare reglering

Av förordningen med instruktion för Brottsförebyggande rådet framgår att CVE ska, från i huvudsak kriminalpolitiska utgångspunkter, stärka och utveckla det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism genom att bland annat ge behovsanpassat stöd till

kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism. Stödteamet hos CVE bidrar till denna uppgift framförallt genom det strategiska stöd som lämnas till olika aktörer som sökt stöd, men även genom att ge operativt stöd i individärenden där det finns en koppling till våldsbejakande extremism.

Utöver detta ska CVE ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden i vilka det finns en oro för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack. Även för att utföra denna uppgift lämnar stödteamet dels strategiskt stöd, dels operativt stöd i individärenden.

För närvarande har Brå särskilt stöd i lag för att behandla personuppgifter när myndigheten ger behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden i vilka det finns en oro för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack.⁴ Syftet med lagen är att ge myndigheten möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt och att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid sådan behandling. Enligt 40 kap. 7 f § OSL gäller även sekretess för enskilda personliga och ekonomiska förhållanden i denna verksamhet.

Om ett individärende som kommer in till stödteamet inte rör oro för en skolattack utan förebyggande av våldsbejakande extremism finns för närvarande ingen särskild personuppgiftsreglering och inte heller något fullgott sekretesskydd. I det förebyggande arbetet går det generellt inte att på förhand avgöra om de riskfaktorer som en individ uppvisar kommer att leda till att de i förlängningen kan komma att rikta sitt våld mot en skola eller mot en annan plats. Uppdelningen mellan oro för skolattacker och våldsbejakande extremism blir därmed godtycklig. Det finns därtill ett flertal exempel på när en individ ändrat sig under tidens gång, från att ha för avsikt att rikta sitt våld mot en skola, till att sedan sikta in sig på en offentlig plats. Individens avsikter och handlande kan vara föränderligt. Det är mycket viktigt att myndigheten har tillfredsställande lagligt stöd att behandla samtliga personuppgifter och skydda samtliga känsliga uppgifter inom ramen för deras stödfunktion oavsett om oron avser våldsbejakande extremism eller oro för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack.

I och med att det inte alltid går att göra en tydlig gränsdragning om ett ärende rör förebyggande av våldsbejakande extremism eller oro för en skolattack så leder denna problematik till stora svårigheter i stödteamets arbete. Därtill bidrar det till en otydlighet kring hur verksamheten ska dokumenteras på ett ändamålsenligt sätt i det enskilda fallet. Förutom svåra bedömningar i stödteamets verksamhet har det även skapats osäkerhet hos andra aktörer. Med anledning av den typ av stöd som stödteamet enligt myndighetens instruktion förväntas ge, har vissa aktörer utgått ifrån att sekretessbestämmelsen gäller stödteamets hela verksamhet, det vill säga i samtliga individärenden i vilka stödteamet ger behovsanpassat stöd till yrkesverksamma. Därmed händer det idag att andra aktörer delar känsliga uppgifter i tron att dessa är skyddade inom CVE:s verksamhet. Avsaknaden av sekretesskydd leder även till att vissa aktörer drar sig för att ta emot stöd av osäkerhet för på vilket sätt ärendet kan komma att klassificeras i CVE:s verksamhet. Som framgått ovan är merparten av de ärenden som stödteamet hanterar individärenden och det är svårt att på ett effektivt sätt ge stöd utan att behandla personuppgifter. Vid kontakter behöver såväl stödteamet som den andra aktören kunna säkerställa att man talar om rätt individärende. För att kunna ge adekvat operativt stöd behöver stödteamet och aktören kunna diskutera specifika skydds- och riskfaktorer såsom ideologiska tankar, hemsituation och eventuell skolgång i det specifika ärendet och även kunna följa upp detta över tid. Dels vid enskild kontakt mellan CVE och en yrkesverksam, dels vid samverkansmöten mellan flera olika aktörer. Det händer även att stödteamet, med sin specialistkunskap och unika mängderfarenhet av den här typen av ärenden, lyckas få en hittills oförstående aktör att förstå substansen i andra aktörers oro och inse sin egen roll i arbetet kring individen. Det är viktigt att komma ihåg att den här typen av ärenden både är ovanliga och sällan förekommande på lokal nivå. För att på detta sätt kunna sammanlänka viktiga aktörer i ett specifikt

⁴ Se lagen om viss personuppgiftsbehandling vid Brottsförebyggande rådet.

individärende behöver stödteamet kunna hantera personuppgifter. Detta oaktat om det handlar om en oro för skolattack eller förebyggande av våldsbejakande extremism som också i förlängningen kan leda till allvarliga våldshandlingar.

Bristande möjligheter att behandla personuppgifter och att skydda den information som lämnas till stödteamet påverkar formen och kvaliteten på det stöd som kan lämnas. Det påverkar även verksamhetens möjligheter att samla kunskap och erfarenheter över tid.

3.5 Det behövs därför ett utökat sekretesskydd

Precis som inom ramen för uppgiften att ge stöd och råd vid oro för en skolattack skulle Brå inom ramen för sin uppgift att ge stöd vid frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism behöva kunna hantera uppgifter om enskilda personer som kan vara mycket integritetskänsliga. Det kan liksom vid oro för en skolattack exempelvis röra sig om information om grupperingar, politiska eller ideologiska uttryck, uttryck för våldsfascination, bilder eller inlägg i sociala medier och videomaterial som kan innehålla hot om brottslighet, men också om uppgifter av ytterst personlig karaktär såsom uppgifter om psykisk ohälsa, hemförhållanden, skolgång eller insatser från socialtjänsten. Det kan även vara fråga om uppgifter om till exempel en enskilds kopplingar till våldsbejakande extremism. Om sådana uppgifter blev offentliga, skulle det i många fall leda till att individen lider skada eller men. De uppgifter som stödteamet kan komma att hantera när de utför uppgiften att ge behovsanpassat stöd vid frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism motiverar precis som vid utförande av uppgiften att ge råd och annat stöd vid oro för en skolattack ett behov av skydd i sekretesslagstiftningen.

Den gällande sekretessbestämmelse som i dag skulle kunna tillämpas i verksamhet som avser uppgiften att ge behovsanpassat stöd vid frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism, utan koppling till oro för en skolattack, är den generella bestämmelsen om sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga förhållanden i 21 kap. 1 § OSL. Den är dock begränsad till uppgifter som rör en enskilds hälsa eller sexualliv och är dessutom enbart tillämplig om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kommer att lida betydande men om uppgiften röjs. Detta skydd bedöms inte vara tillräckligt.

Vid en intresseavvägning mellan allmänhetens intresse av insyn i myndighetens verksamhet och den enskildes intresse av att känsliga uppgifter inte sprids är Brås bedömning att intresset av att skydda uppgifter om enskildas förhållanden i detta fall överväger insynsintresset. Den givna utgångspunkten när en sekretessbestämmelse utformas är dock att en begränsning av rätten att ta del av allmänna handlingar inte ska gå utöver vad som är motiverat med hänsyn till de intressen som sekretessen avser att skydda. Dessutom ska sekretessbestämmelser utformas så specifikt som möjligt när det gäller både sekretessens föremål och dess räckvidd, det vill säga vilka uppgifter som bestämmelsen skyddar och vilken typ av ärenden eller verksamheter som den är tillämplig i.

Som framgått ovan kan det inom ramen för uppgiften att ge råd och annat stöd vid oro för skolattacker vara fråga om en stor mängd uppgifter av varierande slag som kan komma att behöva behandlas. Detsamma gäller vid uppgiften att ge stöd i frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism. Även för den verksamheten bör därför sekretessbestämmelsen gälla uppgifter om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden. Uppgiftshanteringen kommer i första hand inte avse ekonomiska förhållanden men att begränsa sekretessen till enbart personliga förhållanden skulle innebära en risk för att uppgifter av känslig natur faller utanför bestämmelsens tillämpningsområde. Det är angeläget att samtliga integritetskänsliga uppgifter som hanteras av Brå inom ramen för dessa uppdrag ges ett tillräckligt skydd. I och med att uppgiften inte rör myndighetsutövning och att det regelmässigt rör sig om mycket integritetskänsliga uppgifter bör sekretess gälla om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men, det vill säga med ett omvänt skaderekvisit.

En sekretessbestämmelse bör innehålla en yttersta begränsning i tid. När det gäller sekretess till skydd för enskildas personliga förhållanden är sekretesstiden i regel bestämd till högst

sjuttio år med utgångspunkt i att sekretessen bör gälla under större delen av den enskildes livstid (se prop. 1979/80:2 del A s. 459–460 och 493–494). Detta gör sig gällande även för uppgifter om personliga förhållanden i nu aktuell verksamhet. Inom ramen för uppgiften att ge stöd vid frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism kommer de känsliga uppgifterna i de allra flesta fallen avse unga personer. Sekretesstiden för uppgifter om enskildas personliga förhållanden bör därför bestämmas till sjuttio år. Sekretesstiden bör vara densamma för uppgifter om enskildas ekonomiska förhållanden.

Mot denna bakgrund behöver befintlig sekretessbestämmelse i 40 kap. 7 f § OSL ändras så att den skyddar uppgifter om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden hos Brå i verksamhet som avser uppgiften att ge råd och annat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar en oro för våldsbejakande extremism eller skolattacker.

3.6 Det behövs också en särskild reglering om personuppgiftsbehandling

I avsaknad av en särskild personuppgiftsreglering som omfattar uppgiften att ge behovsanpassat stöd vid förebyggande av våldsbejakande extremism använder myndigheten, i den mån personuppgifter behandlas, de generellt tillämpliga dataskyddsreglerna. Detta är inte tillräckligt vare sig ur effektivitets- eller integritetssynpunkt.

Som utgångspunkt sker rådgivningen som enbart rör förebyggande av våldsbejakande extremism i oidentifierade ärenden. Detta till följd av avsaknaden av dels särskild personuppgiftsreglering, dels fullgott sekretesskydd. Det innebär bland annat att stödteamet inte alltid kan delta i samverkansmöten där individärenden behandlas och att möjligheterna att dokumentera verksamheten på ett tillfredsställande sätt försvåras.

Precis som vid utförandet av uppgiften att ge stöd till den som hanterar oro för en skolattack finns behov av att behandla personuppgifter när CVE utför uppgiften att ge stöd i individärenden där det finns oro för våldsbejakande extremism. Även i dessa fall kan det röra sig om känsliga personuppgifter.

För att ge Brottsförebyggande rådet möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt och skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid sådan behandling även när oron tar sikte på våldsbejakande extremism bör lagen ändras så att den även gäller vid behandling av personuppgifter inom ramen för uppgiften att ge stöd vid oro för våldsbejakande extremism. Behandlingen ska få ske om det är nödvändigt för att utföra uppgiften.

Sådana personuppgifter behöver även få behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning, eller för andra ändamål under förutsättning att dessa inte är oförenliga med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in.

Lagens nuvarande bestämmelser som avser tillgången till personuppgifter, behandling av känsliga personuppgifter, sökbegränsningar och rätten att göra invändningar behöver även vara tillämpliga när uppgiften att ge stöd vid oro för våldsbejakande extremism utförs. Även regleringen som avser längsta tid som personuppgifter får behandlas behöver vara densamma som för personuppgifter som behandlas för att utföra stöd vid oro för skolattacker.

3.7 Myndighetens instruktion behöver förtydligas

Som konstaterats ovan lämnar CVE både operativt och strategiskt stöd till myndigheter, kommuner och andra aktörer oavsett om föremålet för oron är våldsbejakande extremism eller skolattack. Uppgiften att utföra denna verksamhet är dock formulerat på olika sätt i myndighetens instruktion. För att förtydliga att CVE ska arbeta med operativt stöd oavsett om det avser våldsbejakande extremism eller oro för skolattacker föreslås att instruktionen ändras på så sätt att CVE ska ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet *hanterar ärenden* i vilka det finns en oro för

våldsbejakande extremism eller för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack. Att CVE lämnar strategiskt stöd när det avser skolattacker behöver också förtydligas genom att det i instruktionen framgår att behovsanpassat stöd även ska ges till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av skolattacker. Att sådant stöd ska lämnas vid frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism framgår i 7 a § förordningen med instruktion för Brottsförebyggande rådet.

4. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, dock senast den 1 januari 2027.

Bedömning: Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen: Uppgiften att ge stöd vid oro för skolattacker har gällt från och med den 1 mars 2025. För att myndigheten ska kunna utföra sitt uppdrag på ett effektivt sätt bör de nu föreslagna ändringarna träda i kraft så snart som möjligt, dock senast den 1 januari 2027. Det finns inget behov av övergångsbestämmelser. Det finns inte heller något behov av särskilda informationsinsatser.

5. Konsekvenser

Bedömning: Förslagen innebär inga kostnadsökningar från Brå eller andra myndigheter eller för staten i övrigt.

Förslagen innebär ett intrång i den registrerades personliga integritet, men detta intrång är motiverat med hänsyn till intresset av att förbygga våldsbejakande extremism.

Sammantaget bedöms förslagen vara proportionerliga och förenliga med regeringsformen, Europakonventionen, EU:s rättighetsstadga och barnkonventionen.

Förslagen kan förväntas bidra till det brottsförebyggande arbetet.

Förslagen förväntas inte medföra några övriga konsekvenser.

Skälen för bedömningen

Förslagen syftar till att förbättra möjligheten att ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden i vilka det finns en oro för våldsbejakande extremism och innebär att myndighetens möjligheter att behandla personuppgifter utökas ytterligare och att fler uppgifter kan skyddas. Förslagen innebär att CVE kommer kunna ge ett mer adekvat stöd i det enskilda ärendet och att verksamheten får bättre förutsättningar att samla kunskap och erfarenheter över tid. Förslagen innebär även att uppgiften tydliggörs i myndighetens instruktion.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen kan komma att medföra viss administration för Brå men förväntas samtidigt förenkla annan hantering inom verksamheten. Lagförslagen bedöms inte medföra några kostnadsökningar för Brå eller andra myndigheter eller för staten i övrigt.

Konsekvenser för den personliga integriteten

Inledningsvis kan nämnas att förslagen innebär ett intrång i den registrerades personliga integritet, men detta intrång är motiverat med hänsyn till intresset av att skydda samhället mot våldsbejakande extremism.

Den föreslagna ändringen i lagen om viss personuppgiftsbehandling vid Brottsförebyggande rådet ger ökade möjligheter att behandla personuppgifter. Särskilt gäller detta känsliga personuppgifter. Förslaget möjliggör för myndigheten att få del av än mer uppgifter som kan vara mycket känsliga för den personliga integriteten såsom exempelvis uppgifter om psykisk ohälsa, hemförhållanden, insatser från socialtjänst eller andra uppgifter som avslöjar personernas åskådning i politiskt, religiöst, kulturellt eller annat sådant hänseende. Det kan också röra sig om uppgifter om begångna eller misstänkta brott. Att sådana uppgifter om enskilda behandlas av en myndighet innebär risker för de enskildas integritet, särskilt när det sker i relativt stor omfattning.

Enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen är var och en gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Förslaget kan i enskilda fall möjliggöra ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten, som dessutom kan ske utan samtycke. Med hänsyn till den behandling av uppgifterna som CVE kan behöva göra inom ramen för uppgiften att ge stöd vid oro för förbyggande av våldsbejakande extremism, kan det inte heller uteslutas att intrånget i vissa fall skulle kunna anses innebära en kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Förslagen kan alltså innebära en begränsning av skyddet mot intrång som innebär kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Sådana begränsningar får göras genom lag, men endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får heller aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Dessutom får begränsningen inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning (2 kap. 20 § första stycket 2 och 21 § regeringsformen).

Förslaget om ändring i lagen om viss personuppgiftsbehandling vid Brottsförebyggande rådet innebär att begränsningen görs genom lag och ändamålen – det vill säga att förebygga våldsbejakande extremism – är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Ändringen kommer innebära att Brå kan inhämta och behandla personuppgifter endast i den utsträckning som är nödvändig för att utföra uppgiften. Dessutom ställer lagen upp en rad säkerhetsåtgärder, såsom bestämmelser om sökbegränsningar och begränsad tillgång till personuppgifterna inom Brå. Vidare föreslås en ändring i OSL till skydd för enskilda. Bedömningen är därför att begränsningen av skyddet för den enskilde inte går utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen och att den inte heller sträcker sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen. De uppgifter om en enskild som behandlas kan vara sådana att de i och för sig avslöjar personens åskådning i politiskt, religiöst, kulturellt eller annat sådant hänseende. Anledningen till att de behandlas är emellertid för att förebygga våldsbejakande extremism. Begränsningen av skyddet för den enskilde görs alltså inte enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning. Sammantaget innebär detta att förslagen är förenliga med 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen.

Rätten till respekt för privatlivet enligt den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) får inskränkas med stöd av lag om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande eller till förebyggande av oordning eller brott eller till skydd för hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri- och rättigheter. Förslagen måste anses förenliga med Europakonventionen. Att förebygga våldsbejakande extremism är mål av allmänt samhällsintresse, och möjligheten att effektivt bidra till dessa begränsas om Brå inte har möjlighet att behandla personuppgifter i den utsträckning som lagförslaget innebär. Den inskränkning som förslaget innebär av rätten till integritet och respekt för privat- och familjeliv samt skydd av personuppgifter enligt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna är därför nödvändig. Eftersom förslaget dessutom får anses vara proportionerligt är det förenligt även med rättighetsstadgan och uppfyller dessutom proportionalitetskraven i EU:s dataskyddsförordning. Av samma skäl är förslaget även förenligt med bestämmelserna om rätt till privat- och familjeliv i barnkonventionen.

Konsekvenser av om förändringarna inte genomförs

Om föreslagna lagändringar inte kommer till stånd finns en risk att personuppgifter kan komma att behandlas på ett felaktigt sätt, då det på ett förebyggande stadium kan vara svårt att kategorisera de ärenden som stödteamet involveras i, och att skyddsvärda uppgifter som stödteamet får del av saknar sekretesskydd hos myndigheten. Det kan också få till följd att de aktörer som har ett behov av stöd inte kontaktar stödteamet eller inte delar viktig och relevant information på grund av osäkerhet kring uppgifternas skydd hos Brå. Om hela stödteamets verksamhet skulle omfattas skulle det innebära att verksamheten kan bedrivas mer enhetligt och effektivt oavsett om ärendet handlar om förebyggande av oro för våldsbejakande extremism eller skolattack, eller om ärendet har inslag av båda dessa frågor. Det är därför angeläget för myndigheten att en tydlig reglering kring personuppgiftsbehandling som omfattar hela stödteamets verksamhet kommer till stånd och att alla känsliga uppgifter som kan komma stödteamet till del omfattas av sekretess.

Övriga konsekvenser

Förslaget innebär inte att CVE får någon ny uppgift utan medför att redan befintliga uppgifter tydliggörs och kan utföras mer effektivt och att ett adekvat stöd kan ges till kommuner, myndigheter och andra aktörer i individärenden precis som i ärenden där det finns en oro för skolattack. Det kommer fortsatt vara upp till varje berörd aktör att avgöra om det finns skäl att söka stöd och huruvida känsliga personuppgifter bör delas med CVE. Förslagen innebär inte att CVE tar över något beslutsfattande i de ärenden där CVE ger stöd. Förslagen bedöms således inte inskränka det kommunala självstyret.

I och med att förslagen ger myndigheten möjligheten att arbeta mer effektivt med frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism kan förslagen förväntas bidra till det brottsförebyggande arbetet.

Ändringen bedöms inte medföra några konsekvenser för sysselsättningen och den offentliga servicen i olika delar av landet. Förslagen bedöms heller inte ha inverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män. Förslagen bedöms inte innebära några övriga konsekvenser utöver ovan nämnda.

6. Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

40 kap.

7 f § *Sekretess gäller i verksamhet hos Brottsförebyggande rådet som avser uppgifterna att*
1. vara kontaktpunkt för myndigheter och andra beslutsorgan som inom ramen för sina respektive uppdrag fördelar offentliga medel eller på annat sätt granskar offentligt finansierade verksamheter, och
2. ge råd och annat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar en oro för våldsbejakande extremism eller skolattacker.

Sekretessen enligt första stycket gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Paragrafen reglerar sekretess i viss verksamhet vid Brå. Övervägandena finns i avsnitt 3.5.

Av *första stycket* framgår att sekretess gäller i vissa verksamheter hos Brå. *Punkten 2* ändras på så sätt att sekretessen även gäller i verksamhet som avser uppgiften att ge stöd och råd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar en oro för våldsbejakande extremism.

Andra och tredje stycket är oförändrade.

6.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2025:31) om viss personuppgifts-behandling vid Brottsförebyggande rådet

2 § *Denna lag gäller vid behandling av personuppgifter vid Brottsförebyggande rådet när myndigheten*

1. utför uppgiften att vara kontaktpunkt för myndigheter och andra beslutsorgan som inom ramen för sina respektive myndighetsuppdrag fördelar offentliga medel eller på annat sätt granskar offentligt finansierade verksamheter, och

2. ger behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden i vilka det finns en oro för våldsbejakande extremism eller att en eller flera personer ska genomföra en skolattack.

Lagen gäller endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller kommer att ingå i ett register.

Paragrafen anger lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 3.6.

Av *första stycket* framgår att lagen gäller vid behandling av personuppgifter i viss verksamhet vid Brå. *Punkten 2* ändras på så sätt att myndighetens uppgift att ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden i vilka det finns en oro för våldsbejakande extremism omfattas av lagens tillämpningsområde.

Andra stycket är oförändrat.

6.3 Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2016:1201) med instruktion för Brottsförebyggande rådet

7 b § *Det nationella centrumet mot våldsbejakande extremism ska ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar ärenden i vilka det finns en oro för våldsbejakande extremism eller för att en eller flera personer ska genomföra en skolattack. Behovsanpassat stöd ska även ges till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av skolattacker.*

Paragrafen reglerar CVE:s uppgift att ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer om våldsbejakande extremism och oro för skolattacker. Övervägandena finns i avsnitt 3.7.

Paragrafen ändras på så sätt att CVE:s uppgift att ge stöd i individärenden, det vill säga när kommuner, myndigheter och andra aktörer i sin verksamhet hanterar ärenden, och centrets uppgift att ge strategiskt stöd även i frågor som rör förebyggande av skolattacker förtydligas.

Denna hemställan har beslutats av generaldirektören Jonas Trolle efter föredragning av tf. chefsjuristen Elin Kåvemyr Berkelund. I den slutliga beredningen har även tf. avdelningschefen Robert Kindroth deltagit.